

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija

Broj:

Podgorica, 15. februar 2013. godine

INFORMACIJA
*o značaju i proceduri sticanja statusa posmatrača
pri Organizaciji islamske saradnje (OIC)*

- **Opšte informacije**

Organizacija islamske saradnje (prethodno Organizacija islamske konferencije, preimenovana 2011. godine) je, poslije Ujedinjenih nacija, druga najveća međuvladina organizacija. Bavi se očuvanjem interesa i zaštitom muslimanskog naroda u svijetu i borbom protiv islamofobije. Osnovana je 25. septembra 1969. godine nakon napada na „Al Aksa“ džamiju u okupiranom Jerusalmu, na sastanku koji je održan u Rabatu (Maroko).

OIC funkcioniše kroz organe koji djeluju u oblastima kulture, nauke, finansija i informisanja. U navedenim oblastima održavaju se redovne konferencije na ministarskom nivou. Na snazi su 8 multilateralnih sporazuma koji se odnose na saradnju iz oblasti ekonomije, investicija, trgovine, preferencijalnog statusa, civilne avijacije i telekomunikacija, a takođe djeluje i Međunarodni islamski sud pravde.

Organizacija je 1990. godine donijela Deklaraciju o ljudskim pravima u islamu što je svojevrsan, Islamu prilagođen, akt o zaštiti ljudskih prava, a 2008. godine, usvojila novu Povelju.

Generalni sekretarijat se nalazi u Džedi (Saudijska Arabija). Generalni sekretar je prof. Ekmeledin Išanoglu rođen u Kairu (Egipat) 1943.

OIC okuplja 57 država članica i kao takva predstavlja zajednički glas većinski muslimanskih zemalja u svijetu.

Iz evropskog regiona Turska je članica od 1969. godine, Albanija je članica od 1992. godine, Azerbejdžan je članica od 1992. godine, a Bosna i Hercegovina je posmatrač od 1994. godine. Nijedna država članica Evropske unije nije članica niti posmatrač OIC. Status posmatrača imaju i Ruska Federacija, Kraljevina Tajland, Centralno-Afrička Republika i Turska Država Kipar.

Proširenje broja država posmatrača je blokirano 2002. u svjetlu donošenja zahtjevnijih uslova OIC koje posmatrači moraju da ispune u cilju jačanja organizacije. Trenutno su u proceduri zahtjevi Srbije i Brazila, sa nevelikom mogućnošću da zahtjev Srbije bude prihvaćen zbog politike prema Kosovu i izjava pojedinih zvaničnika o genocidu u Srebrenici.

Od međunarodnih organizacija posmatrači su Ujedinjene nacije od 1976; Pokret nesvrstanih država i Afrička unija od 1977; i Liga arapskih država od 1975. godine.

- **Procedura sticanja statusa posmatrača**

Članom 4 Povelje OIC utvrđeno je da status posmatrača u OIC može steći država članica Ujedinjenih nacija isključivo na osnovu jednoglasne odluke Savjeta ministara vanjskih poslova i na osnovu dogovorenih kriterijuma od strane Savjeta ministara vanjskih poslova.

Savjet ministara vanjskih poslova je na 38. sastanku u Astani, 2011. godine, utvrdio sljedeće kriterijume:

Država aplikant mora podnijeti zahtjev generalnom sekretaru OIC najmanje 4 mjeseca prije održavanja Savjeta ministara vanjskih poslova (*sredinom 2013. godine*) koji treba da sadrži;

- 1) Statistiku o procentu građana islamske vjeroispovjesti u odnosu na ukupan broj, kao i statistiku građana koji pripadaju ostalim vjerama;
- 2) Informaciju o položaju pripadnika islamske vjeroispovjesti, kao i informaciju o zakonodavnim osnovama koje pružaju pripadnicima muslimanske vjeroispovjesti jednaka prava kao i pripadnicima ostalih vjerskih zajednica;
- 3) Država aplikant se u aplikaciji samoobavezuje na promociju građanskih, političkih, socijalnih i kulturnih prava pripadnika islamske vjeroispovjesti, kao i nacionalnosti kojima oni pripadaju, na

- jednakoj osnovi kao i prema ostalim građanima, a u skladu sa međunarodnim sporazumima;
- 4) Aplikacija mora uključivati posvećenost i promociju države aplikanta principima povelje OIC, a njeno činjenje ne smije se protiviti odlukama i rezolucijama koje donosi OIC¹;
 - 5) Država aplikant mora prethodno riješiti sve konflikte koji postoje sa državama članicama OIC.

OIC, na zahtjev zainteresovane države, prosljeđuje državama aplikaciju za status posmatrača upitnik koji sadrži pitanja po gore navedenim tačkama. Nakon ispunjavanja svih gore navedenih uslova, Sekretarijat OIC će distribuirati zahtjev za posmatrački status državama članicama najkasnije 90 dana prije sastanka Savjeta ministara vanjskih poslova. O prijemu u status posmatrača odlučuje Savjet ministara vanjskih poslova.

Generalni sekretar OIC priprema periodične izvještaje o stanjima muslimanskih manjina i zajednica u državama posmatračima.

Države posmatrači na sastancima Savjeta ministara² uglavnom učestvuju na ministarskom nivou i ne nižem od nivoa zamjenika ministra vanjskih poslova.

¹ Iako je većina principa OIC-a prihvatljiva za Crnu Goru, pitanja koja mogu predstavljati izazov za zauzimanje konačnog stava ili koja mogu biti predmet različitih tumačenja međunarodnih partnera Crne Gore su principi i ciljevi Povelje i deklaracije OIC-a u odnosu na izraelsko-palestinski sukob i kiparsko pitanje. Povelja navodi da će jedan od ciljeva OIC-a biti - "da podrži i osnaži palestinski narod da uživa njihovo pravo na samoopredjeljenje i uspostavi njihovu suverenu državu sa Svetim Jerusalemom kao njenim glavnim gradom, vodeći računa o očuvanju njegovog historijskog i islamskog karaktera isto kao i svetih mjesta u njemu". Povelja, takođe navodi, kao jedan od ciljeva obnovu potpune suverenosti i teritorijalnog integriteta bilo koje države članice pod okupacijom koja je rezultat agresije, što može imati implikacija na pozicioniranje Crne Gore u odnosu na aktuelne ili zamrznute konflikte.

Crna Gora vodeći računa o svojim interesima i mirovnim naporima za rješavanje pitanja, imala je neutralnu poziciju o rješenju pitanja Istočnog Jerusolima, kao samo jednog dijela izraelsko-palestinskih mirovnih pregovora.

Takođe, u „Džibuti deklaraciji“ sa posljednjeg (39.) sastanka Savjeta ministara vanjskih poslova OIC, između ostalog, naglašen je značaj bezbjednosti, suvereniteta i teritorijalnog integriteta „Turske Države Kipar“.

Međutim, s obzirom na disperzovano članstvo, OIC nema praksu sankcionisanja (iako u pravilima o sticanju statusa posmatrača postoji mogućnost ukidanja ili suspenzije statusa putem konsenzusa od strane Savjeta) u slučajevima kada spoljna politika država članica ili posmatrača nije u saglasju sa spoljnopolitičkim prioritetima OIC, posebno kada države prate političke stavove EU.

² Na 39. sastanku Savjeta ministara vanjskih poslova specijalni gost i govornik je bila visoki predstavnik EU za spoljnu i bezbjednosnu politiku Ketrin Ešton koja se pozitivno osvrnula na rad OIC na polju međukulturnog dijaloga. Takođe se obratio i generalni sekretar UN Ban Ki Mun, kao i šef diplomatije Ruske Federacije kao jedne od najvažnije, među za sada samo 5 država posmatrača. SAD su imenovale specijalnog izaslanika pri OIC.

Nakon sticanja statusa države posmatrača, predstavnici muslimanskih zajednica i ličnosti čiji rad može doprinjeti ciljevima OIC mogu biti pozvani, na „ad hoc“ osnovi, a u koordinaciji sa državom posmatračem, na zasijedanje Savjeta ministara vanjskih poslova. Zahtjev za njihovo učešće će biti distribuiran državama članicama najmanje 60 dana prije zasijedanja Savjeta ministara vanjskih poslova OIC i mora biti prihvaćen konsenzusom.

Ukoliko se status posmatrača želi postići u ovoj godini, potrebno je što prije raditi na izradi i podnošenju zahtjeva za status posmatrača Crne Gore u OIC kako bi bili ispoštovani rokovi i izbjeglo se razmatranje sticanja posmatračkog statusa u 2014. godini (da bi Crna Gora postala posmatrač tokom 2013. godine neophodno je uputiti kandidaturu do kraja marta).

- **Značaj posmatračkog statusa za Crnu Goru**

U Crnoj Gori živi oko 20 % stanovništva islamske vjeroispovjesti (*Bošnjaka, Albanaca, Muslimana i Crnogoraca*). Širenje crnogorskog multilateralnog djelovanja kroz posmatrački status u OIC dalo bi dodatan doprinos afirmaciji multikulturalnosti i multireligijske tolerancije kao temeljnih vrijednosti crnogorskog društva. Posmatrački status u OIC bi doprinio jačanju dobrosusjedskih odnosa koje Crna Gora njeguje i dodatno nas regionalno uvezao, s obzirom da su zemlje članice/posmatrači od kojih su neke naši prvi susjedi (Albanija i BiH) ili značajni regionalni činioci (Turska).

Takođe, otvara se mogućnost saradnje u raznim oblastima s obzirom da OIC ima razgranate i kompleksne organe na osnovu kojih funkcioniše među članicama i na međunarodnom polju, a obavljaju aktivnosti od kulturnih, promotivnih, naučnih, finansijskih, kulturno-informativnih, a u vezi sa kojima održava redovne konferencije resornih ministara.